

НИКОЛА ИНДЖОВ

ВРЕМЕ И ВИК ПОД КОНДОРА

chitanka.info

Един ден ти ще видиш гърбати пясъчни хребети, които потъват подобно бели китове в Тихия океан между Лима и Ла Чинча. Тук Андите се спускат към ръба на континента като стръмна пустиня. Ни отвлясък от вечни снегове, ни полъх от водопадни реки, ни повей от плесеняサラ джунгла — пясък и пясък, който застила и смила околнния свят, неспирна вековечна мелница. Но и над пясъка господства някой — това е огромният вятър вендавал откъм остров Пасха, той стрива и самата пясъчна мелница. А над вятъра? Над вятъра е кондорът. Кондорът минава толкова високо, че ще го съзреш едва когато реши да връхлети на някоя земна твар. Тогава именно ще дочуеш сепнат човешки вик из недрата на пясъчните хребети: „иу-у-у-уууу...“ Човешкият вид наподобява свистенето на други орлови криле, но напразно, кондорът ще грабне избраната жертва. Този път бе едно черно яре със звънче през шийката. Птицата го отнасяше навъзбог, а звънчето му трептеше наистина с небесен звън.

Така по сепнатия вик разбираш, че тази пустиня властва преди всичко над човека, той е загубеният в нея, той е засипаният от нея. И аз видях човека, който викаше по кондора — той се появи от пясъка покрай панамериканското шосе, докато сменях гумата на наетата от Сесар Калво раздрънканата кола. Сесар бе заявил в кантората на рентакара, че има вероятност да стане министър след победата на Алан Гарсия, а парите за бензина бяха моите дребни командировъчни...

„Колко е часът!“ — попита и този човек като всички индианци, които бях срещал из Америка. Това при тях е нещо като култов въпрос, индианците изпитват страшно желание да узнаят колко е часът, а като дочуят точното време — веднага се разсейват и започват да разказват за себе си. Може ви няма какво друго да ти кажат, те са в пространството, ти си във времето.

Така и този с вика изпод пясъците. Той бил vagabundo — скитник, в Америка има хора, които изживяват целия си живот така, тръгват отнякъде и вървят нанякъде. По големия път все се намира гълътка вода, къщей хляб, любов от пръв поглед. Той бил тръгнал преди десетина години, а кога ще стигне, не знаел, защото не знаел къде ще стигне. Нататък е вулканът Чимборасо, казвам му, после е езерото Маракайбо, после — земята на Сандино, а зад нея — земята на Панчо Виля и златният куршум в гърдите на водителите. Но на него отляво му е океанът, отдясно — Андите. Що за човек си, питам го. „Не съм

човек аз, аз съм вятыр...“ — отговаря ми той и в същия миг отново издава сепнатия си вик, защото кондорът отново пада с прибрани криле, а човекът насреща ми прозвучава пак като свистящ вятыр.

... В Панама Чангмарин ме води към подножието на настръхнала от палми зелена-зелена планина. На едно равно място са се събрали като на нашенски панаир стотици селяни — всеки с широкопола сламена шапка, с ботуши до над коленете, с мачете на кръста, с омотано около седлото на коня ласо. Започва необичайно за европееца състезание — по надвикиване. Човекът застава на беляzano място и слага длани като ветрило пред устата си. Викът се ражда издълбоко, набира трептения, плътност и мощ, току някой кон разтревожено се изправи на задни крака и разшири ноздри. А викът продължава — рекордът е поставен дълго преди моето идване, когато мулатът Араселио е викал около две минути и са го дочули на около четири километра оттук.

През 1964 година, когато за първи път си отивах от Куба, Николас Гийен ми подари един хубав бележник, подвързан с кожа като луксозна книга. Но за да стане книга, трябва да го запълниш с нещо, каза ми той на прощаване. Почти четири десетилетия вече аз това и правя — запълвам този бележник със записи от Америка, за да стане все някой ден книга. Аз пиша трудно тази книга, защото аз не мога да викам. Но аз мога да дочуя вика под кондора, колкото и далече от него да се намирам. Дочух говора на цяла Америка — от маите и инките, от негрите и индианците, от португалците и испанците. Видях величествените руини на Мачу Пикчу и на Чичен-ица, обходих пампата, обиколих архипелазите. Сега моят бележник наистина се препълни, но не толкова с мои писмена, колкото със стиховете на американски поети, които превеждам като мравка към нашата азбука. Когато казвам, че превеждам, аз имам предвид първичното значение на глагола — пренасям, прехвърлям, прекарвам към българския език написаното от американски поети. Това е викът, който ме съпровожда. Той някога е бил спокоен и плавен говор, сега е свист като от крилете на кондора.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.